

I EDYCJA PROJEKTU „SUPERWIZJA DLA ASYSTENTÓW RODZINNYCH” JUŻ ZA NAMI !

W dniu **18.12.2014 r.** odbyło się **ostatnie spotkanie superwizyjne** zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w ramach **projektu pn. „Superwizja dla asystentów rodziny”**, stanowiącego formę wsparcia asystentów rodziny, zatrudnionych w małopolskich ośrodkach pomocy społecznej.

W ramach projektu przeprowadzono **30 godzin superwizji dla 20 małopolskich asystentów rodziny**, którzy od sierpnia do grudnia, w co dwutygodniowych spotkaniach, pod okiem profesjonalnego superwizora wymieniali się doświadczeniami i uzyskiwali wskazówki niezbędne w codziennej pracy. Udział w spotkaniach stał się okazją do uporządkowania i integracji posiadanej wiedzy z doświadczeniem i intuicją uczestniczących w spotkaniach asystentów.

Głównym powodem realizacji projektu jest fakt konieczności wsparcia tej młodej grupy zawodowej, wynikający z tego, iż asystenci rodziny zajmując się bezpośrednio wspieraniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych należą z racji charakteru swojej pracy i grupy, której świadczą usługi do zbioru szeroko rozumianych pracowników interwencyjnych. Natomiast osoby zawodowo pracujące z osobami, rodzinami, grupami społecznymi dotkniętymi kryzysem szczególnie narażone są na stres daleko wykraczający swoją siłą poza codzienne ludzkie zmaganie się z przeciwnościami i wyzwaniem jakie niesie życie. Obciążenie takie ma charakter wieloaspektowy i dotyczy zarówno sfery psychicznej, jak i fizycznej.

Formą wsparcia mającą znaczący wpływ na przezwyciężanie trudności jakie niesie bezpośrednia praca z rodziną w kryzysie, a także na dobre funkcjonowanie zawodowe, podnoszącą efektywność świadczonych usług stanowi SUPERWIZJA.

Czym jest superwizja?

Superwizja – w dziedzinach związanych z niesieniem pomocy w wymiarach psychologicznym i społecznym to rodzaj oglądu pracy potrzebującego wsparcia pracownika, w celu uzyskania przez niego, uporządkowania, uzupełnienia, oraz integracji wiedzy z doświadczeniem oraz intuicją w celu pogłębienia rozumienia problemu pacjenta/ klienta, co ma służyć podniesieniu efektywności świadczonych usług.

Formy superwizji przy uwzględnieniu, iż oglądu dokonuje:

- Bardziej doświadczony i uprawniony do takich działań poprzez posiadanie certyfikatu superwizorskiego psychoterapeuta, interwent kryzysowy, w pracy indywidualnej z pracownikiem - **tzw. superwizja indywidualna**
- Bardziej doświadczony i uprawniony do takich działań poprzez posiadanie certyfikatu superwizorskiego psychoterapeuta, interwent kryzysowy, w pracy z grupą pracowników - **tzw. superwizja grupowa**
- Grupa współpracowników posiadających wystarczające lub znaczne doświadczenie zawodowe, umożliwiające wsparcie merytoryczne i emocjonalne dla każdego, zgłaszającego taką potrzebę, uczestnika - **tzw. superwizja w grupie koleżeńskej**

W wyniku prowadzonej w ramach Projektu superwizji z udziałem asystentów rodziny opracowane zostały wnioski i rekomendacje, z których najważniejszym jest następująca konkluzja: w przypadku wszystkich grup zawodowych należących do zawodów interwencyjnych superwizja, z racji ich ponadprzeciętnego obciążenia stresowego jest warunkiem koniecznym, dla poprawnego funkcjonowania zawodowego, zatem nie tylko interwencji kryzysowi zatrudnieni w OIK-ach, czy pracownicy socjalni zatrudnieni w OPS-ach, MOPS-ach, GOPS-ach, ale też asystenci rodzinni powinni, mieć zapewnioną regularną i stałą superwizję, jako część ich wyposażenia roli zawodowej.

Wszystkie opracowane na podstawie zorganizowanych spotkań superwizyjnych wnioski i rekomendacje zaprezentowane zostały **w dniu 16.12.2014r.** podczas seminarium **pt. „Superwizja jako szansa i wyzwanie”.**

Seminarium skierowane było do kadry zarządzającej pracą ośrodków pomocy społecznej i stanowiło podsumowanie prowadzonej przez 5 miesięcy superwizji, a także miało na celu popularyzację superwizji, jako skutecznej metody wspierania pracy asystenta rodziny.

Poniżej prezentujemy praktyczne wskazówki dotyczące organizacji na terenie ośrodka pomocy społecznej superwizji dla asystentów rodziny:

A) Poziom treści

Rola i zadania superwizji winny obejmować:

a) pracę nad poszczególnymi przypadkami (rodzinami) w celu neutralizacji mechanizmów obronnych związanych z przeciw przeniesieniowymi mechanizmami obronnymi, powstającymi w relacji asystent-klient;

b) pracę nakierowaną na refleksję nad pułapką koluzji w przypadku pełnienia roli „bohatera rodziny służb pomocowych” lub konfliktu ról w przypadku rodziny objętej asystą;

c) pracę nakierowaną na przyjęcie własnych i innych superwizantów, trudnych emocji, (rozpaczy, wściekłości) powstałych w wyniku ciągłego stykania się z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem lub chronicznie kryzysującymi, (funkcjonującymi od kryzysu do kryzysu), w celu neutralizacji emocjonalnego aspektu mechanizmu delegowania asystenta rodziny przez służby pomocowe do pełnienia roli „bohatera rodzinnego”. W tym przypadku grupa superwizyjna pełniłaby po części rolę grupy wsparcia;

d) pracę nakierowaną na omawianie przypadków rodzin w grupie heterogenicznej, złożonej z różnych przedstawicieli służb pomocowych (pracownicy socjalni, asystenci rodzin, kuratorzy i inni), w celu doprecyzowania zadań i wspólnej strategii działania przedstawicieli poszczególnych służb, przy zachowaniu odmiennych taktyk, co pozwoliłoby na doprecyzowanie granic własnej roli zawodowej i przyczyniłoby się do neutralizacji poznawczego aspektu mechanizmu delegowania przez służby do pełnienia roli „bohatera rodzinnego” przez asystenta rodziny. W tym przypadku grupa superwizyjna pełniłaby po części rolę grupy integrującą wiedzę i klarującą tożsamość zawodową;

e) pracę nakierowaną na wydobywanie i werbalizowanie z obszarów nieświadomych i przedświadomych tzw. wiedzy ukrytej, powiązanej z emocjami, postawami, sądami, wiedzy intuicyjnej i integrowanie ich z wiedzą teoretyczną- co przyczynia się do uruchomienia procesu tzw.

mentalizacji - pogłębionego, swobodnego, opartego na wolnych skojarzeniach, rozumienia problemów rodziny i jej członków. W tym przypadku grupa superwizyjna pełniłaby po części rolę grupy integrującej i budującej konieczne umiejętności w pracy pomocowej;

B) Poziom formalny

1. Zważywszy na rolę i zadania wskazane dla superwizji należy przyjąć, iż jedyną formą spełniającą powyższe wymogi jest superwizja grupowa;

2. Superwizja indywidualna powinna być dostępna, choć nie jest konieczna;

3. Z doświadczenia można przyjąć, iż dla efektywnego działania zjawisk superwizji, tu, grupowej (bezpiecznego przywiązania, kontenerowania, odzwierciedlenia, mentalizacji), potrzebne jest także jej umocowanie w strukturze placówki, które gwarantuje :

a) stały czas trwania pojedynczego spotkania,

b) stała częstotliwość,

c) trwałość grupy,

d) określony limit członków,

e) półotwarty charakter grupy.

4. Biorąc pod uwagę konieczność systemowej współpracy pomiędzy służbami interwenującymi i realność organizacyjno-ekonomiczną placówki grupy superwizyjne mogłyby być tworzone wg. podobnego klucza jak zespoły robocze, tak aby mogli w nich uczestniczyć przedstawiciele wszystkich służb pomocowych.

Z uwagi na duże zapotrzebowanie na grupową superwizję wśród asystentów rodziny w roku **2015 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie przewiduje realizację II edycji Projektu „Superwizja dla asystentów rodzinnych”.**